

Overzicht projecten Nicis onderzoek 'Kennis voor krachtige steden'

(in ontwikkeling en in uitvoering)

17 december 2009

Sinds de aanvang van het onderzoeksprogramma 'Kennis voor Krachtige Steden' in 2007, is een groot aantal onderzoeksprojecten ontwikkeld. De projecten zijn tot stand gekomen door inspanningen van projectconsortia; samenwerkingsverbanden tussen wetenschappers en professionals uit de stedelijke praktijk. De onderzoeksprojecten zijn daardoor wetenschappelijk gezien hoogwaardig en tegelijkertijd toegespitst op de concrete situatie in de steden. Een overzicht van de onderzoeksprojecten vindt u hieronder. Binnen enkele onderzoeksprojecten is er nog ruimte voor participatie. Neem voor informatie over deelname aan onderzoeksprojecten contact op met Nicis Institute. Zie voor meer informatie www.nicis.nl.

Bestuur

Titel: Dilemma's rond afreken- en transparantiecultuur

Projectleider: Prof. mr. dr. Hans de Bruijn (TUD)

Inhoud: Sturen op prestaties, Smart geformuleerd, is populair. Waarom komt prestatiesturing als verschijnsel overal op? Onder welke condities is prestatiesturing zinvol met een duidelijke toegevoegde waarde? Hoe kan meervoudig verantwoord con creet gestalte krijgen?

Stedelijke partijen: Haarlem, Amsterdam en Schiedam en Ministerie van BZK

Onderzoekers: Prof. mr. dr. Hans de Bruijn en Dr. Milou Beerepoot (TUD)

Looptijd: Augustus 2008 – augustus 2009

Voortgang: In uitvoering

Titel: Regievraagstukken rond de gemeentelijke organisatie

Projectleider: Prof. mr. dr. Hans de Bruijn (TUD)

Inhoud: Op veel terreinen wordt van de gemeente een regierol verwacht. De gemeente wordt dan geacht sturing te geven aan andere partijen. Hoe kan de gemeente deze regierol optimaal vervullen? In dit project gaat het in het bijzonder om regie ten aanzien van partijen met een gemeentelijke verbondenheid en 'dubbelrol', zelfstandig gesubsidieerde instellingen met de gemeente als (verantwoordelijke?) enige afnemer, en samenwerking met medeoverheden en 'maatschappelijk middenveld'.

Stedelijke partijen: Nijmegen, Enschede, Haarlem en Ministerie van BZK

Onderzoekers: Prof. mr. dr. Hans de Bruijn en Dr. Milou Beerepoot (TUD)

Looptijd: Augustus 2008 – augustus 2009

Voortgang: In uitvoering

Titel: Help een piek?! Sturen op innovatie door middelgrote gemeenten

Projectleider: Dr. Arnoud Lagendijk (RUN)

Inhoud: Veel gemeenten zijn een broedplaats van kennis, bij universiteiten, kennisinstellingen en hogescholen. Hoe kan de gemeente of de stadsregio deze strategische kennis beter benutten om zich economisch te versterken? Welke interventies zijn mogelijk en zinvol?

Stedelijke partijen: Leeuwarden, Enschede, Hengelo en Nijmegen

Onderzoekers: Dr. Arnoud Lagendijk, Dr. Frans Boekema (RUN), Dr. Gertjan Hospers en Prof. dr. Bas Denters (UT)

Looptijd: November 2008 – november 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: Good governance en vitale democratie in de stad

Projectleider: Prof. dr. Frank Hendriks (UvT)

Inhoud: Lokaal bestuur vergt samenwerken tussen verschillende partijen en wisselende coalities. Wat is essentieel voor het ontwikkelen van 'goed bestuur' op stedelijk niveau? Welke combinaties van politieke en maatschappelijke democratie blijken in de Nederlandse praktijk 'good governance' in de stad te bevorderen? Welke hybrides blijken in de praktijk effectief en legitiem? Welke eerder en elders beproefde ideeën over 'good governance' in de stad zijn leerzaam?

Stedelijke partijen: Dordrecht, Almere, Amsterdam, Breda, Den Haag, Eindhoven, Zwolle, Tilburg en Ministerie van BZK

Onderzoekers: Prof. dr. Frank Hendriks, Dr. Marcel Boogers, Dr. Gerard Drosterij, Drs. Julien van Ostaaijen dr. Linze Schaap (UvT), Dr. Henk Wagenaar en Drs. Robert Duiveman (UL Campus Den Haag)

Looptijd: November 2008 – november 2011

Voortgang: In uitvoering

Titel: Grensoverschrijdende gebiedsontwikkeling: De grens als vertrekpunt voor gebiedsontwikkeling

Projectleider: Dr. Henk van Houtum (RUN)

Inhoud: Hoe kunnen grensregio's op integrale, effectieve en attractieve manier de problemen die samenhangen met de grensligging aanpakken? Hoe kunnen ze de kansen van hun grensligging benutten?

Stedelijke partijen: Maastricht, Heerlen, Hengelo, Nijmegen en Kamer van Koophandel Centraal Gelderland

Onderzoekers: Dr. Henk van Houtum, Dr. Arnoud Lagendijk en Dr. Martin van der Velde (RUN)

Looptijd: December 2008 – December 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: Plannen in de praktijk, praktijk in de plannen

Projectleider: Prof. mr. dr. Hans de Bruijn, TUD

Inhoud: Er bestaan allerlei plannen en protocollen om te handelen bij rampen en crises. De praktijk blijkt echter telkens weer verrassend. Hoe kunnen plannen rond veiligheid en crisismanagement worden verbeterd?

Stedelijke partijen: Amsterdam, Rotterdam en Berenschot

Onderzoekers: Prof. mr. dr. Hans de Bruijn (TUD) en Drs. Ralf Beerens (VU)

Looptijd: Oktober 2008 – oktober 2009

Voortgang: In uitvoering

- Titel:** **De beste krachten zoeken, vinden en ... ook inzetten!**
- Projectleider: Prof. dr. Gabriël van den Brink (UvT)
- Inhoud: Succes van wijkvernieuwing lijkt soms af te hangen van persoonlijke eigenschappen. Wie zijn de personen die in de onderzochte stadswijken daadwerkelijk verschil maken? Wat is onder de gegeven omstandigheden hun specifieke werkwijze? Hoe kan men de werkomstandigheden verbeteren?
- Stedelijke partijen: Den Haag, Amsterdam, Leeuwarden, Zwolle, Utrecht
- Onderzoekers: Prof. dr. Gabriël van den Brink, Dr. Laurens de Graaf, Dr. Merlijn van Hulst, Dr. Leon van Dool, Drs. Ted van de Wijdeven, Drs. Eefke Cornelissen (UvT) en Drs. Ton van der Pennen (OTB, TUD)
- Looptijd: Oktober 2008 – april 2011
- Voortgang: In uitvoering
-
- Titel:** **Burgers maken hun buurt: democratische innovatie met behulp van een 'design experiment'**
- Projectleider: Prof. dr. Bas Denters (UT)
- Inhoud: Er zijn tal van vormen waarin burgers participeren in stedelijke besluitvorming. Sommige groepen burgers participeren echter meer dan andere, er zijn soms twijfels over de kwaliteit van de resulterende besluiten, en de verhouding tot de gekozen volksvertegenwoordigers is niet altijd duidelijk. Welke verbeteringen zijn hier mogelijk en wat kan het stedelijke bestuur hieraan doen? De aandacht richt zich vooral op buurtgerichte burgerinitiatieven.
- Stedelijke partijen: Enschede, Hengelo, Leiden, Ministerie van BZK
- Onderzoekers: Prof. dr. Bas Denters, dr. Pieter Jan Klok (UT), prof. dr. Evelien Tonkens, dr. Imrat Verhoeven (UvA)
- Looptijd: Juni 2009 – mei 2012
- Voortgang: In uitvoering
-
- Titel:** **Regionale samenwerking voor een krachtig openbaar bestuur**
- Projectleider: Prof. dr. Willem Salet (UvA)
- Inhoud: Voor sommige vraagstukken is een regionale aanpak nodig. Regionale samenwerking tussen gemeenten kan in 'zware', maar ook in licht geïnstitutionaliseerde verbanden vorm krijgen. De variëteit en dynamiek zijn groot. Hoe kan regionale samenwerking zo goed mogelijk beantwoorden aan de vereisten van legitimiteit, effectiviteit en efficiency?
- Stedelijke partijen: Drechtsteden, Stadsregio Arnhem Nijmegen, Stadsregio Amsterdam, Regio Stedendriehoek (Apeldoorn, Deventer, Zutphen), Ministerie van BZK
- Onderzoekers: Prof. dr. Willem Salet (UvA), Dr. Linze Schaap, drs. Tamara Metze (UvT)
- Looptijd: September 2009 – september 2011
- Voortgang: In uitvoering

Economie & Innovatie

Titel: Gebiedsontwikkeling: (her)ontwikkeling van werklandschappen

Projectleider: Dr. Erwin van der Krabben (RUN)

Inhoud: Het doel van gebiedsontwikkeling is het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van gebieden en locaties. Een ander doel is het versterken van de stedelijke economische structuur. Wat draagt het beleid rond stedelijke gebiedsontwikkeling bij aan economische structuurversterking? Op welke wijze kan gebiedsontwikkeling de economische structuur versterken en de innovatiekracht en groei van de stedelijke economie verbeteren?

Stedelijke partijen: Haarlemmermeer, Nijmegen, Rotterdam, NV Oost, ING Real Estate, Stec groep

Onderzoekers: Prof. dr. ir. Rob van der Heijden, Prof. dr. Ad Van Deemen en Dr. Arnoud Lagendijk (RUN)

Looptijd: September 2008 – oktober 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: Kennisvalorisatie en lokaal/regionaal profijt: mogelijkheden voor betere sturing

Projectleider: Prof. dr. Marina van Geenhuizen (TUD)

Inhoud: Kennisvalorisatie is het proces van toevoegen van waarde aan nieuwe kennis door het omzetten van deze kennis in een nieuw product of proces in de markt. In de harde technologische sectoren gaat dit proces langzamer dan in de creatieve industrie. In hoeverre worden kansen van kennisvalorisatie benut of juist gemist in steden of regio's? Welke ruimtelijke factoren zijn van invloed op het succes of falen van valorisatie? Welke aanknopingspunten bieden deze factoren voor een betere sturing door stedelijke overheden?

Stedelijke partijen: Delft, Maastricht, Amsterdam, Eindhoven, Brainport Eindhoven, Ministerie van OCW en EZ en MKB Nederland

Onderzoekers: Prof. dr. Marina van Geenhuizen

Looptijd: Oktober 2008 – oktober 2010

Voortgang: In uitvoering

Titel: Globalisering en haar invloed op arbeidsmarkten en stedelijke dynamiek

Projectleider: Prof. dr. Henri de Groot (VU)

Inhoud: Effecten van globalisering pakken verschillend uit voor verschillende sectoren en groepen op de arbeidsmarkt. Voor zowel de bedrijfsactiviteiten als het scholingsniveau van werknemers is het belangrijk meer te weten te komen over de vraag hoe globalisering ruimtelijk verschillend kan uitwerken in Nederland. Stedelijke groei wordt vooral bepaald door de economische structuur (specialisatie versus diversiteit) en het scholingsniveau van de inwoners van de stad. Hoe kunnen Nederlandse steden zelf onder invloed van de moderne globaliseringstrends via beleid de stedelijke groei stimuleren?

Stedelijke partijen: Amsterdam (EZ en O&S), (Haarlemmermeer), (Rotterdam), CBS, CPB en Ministerie van EZ

Onderzoekers: Prof. dr. Piet Rietveld (VU), Dr. Maarten Bosker, Prof. dr. Harry Garretsen (RUG), Dr. Martin Luppens, Dr. Arjen Lejour en Dr. Bas ter Weel (CBS)

Looptijd: December 2008 – december 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: De economische waardering van cultureel erfgoed

Projectleider: Prof. dr. Piet Rietveld (VU)

Inhoud: De kosten van investeren in en onderhoud van cultureel erfgoed zijn vaak gemakkelijker te ramen dan de baten. Een goed zicht op de baten is echter van groot belang om de effectiviteit van stedelijk beleid m.b.t. cultureel erfgoed te kunnen beoordelen. Wat zijn de effecten van cultureel erfgoed op vastgoedwaarden, toerisme en locatiegedrag van huishoudens en bedrijven?

Stedelijke partijen: Dordrecht, Haarlem, Zaanstad, Heerlen, Helmond, Nieuwland Erfgoedcentrum, projectbureau Belvedere, Kadaster, NVM, De Stad BV

Onderzoekers: Prof. dr. Piet Rietveld, drs. Karima Kourtit, drs. Faroek Lazrak, dr. Jan Rouwendal

Looptijd: December 2008 – december 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: Kansen en mogelijkheden voor verevening van cultureel erfgoed in integrale gebiedsontwikkelingen

Projectleider: Prof. dr. Geert Dewulf (UT)

Inhoud: Sommige partijen profiteren van de aanwezigheid van cultureel erfgoed zonder bij te dragen aan de herontwikkeling of instandhouding ervan. Het voorkomen dat positieve waardeontwikkeling door publieke investeringen wegvloeit naar commerciële functies wordt ook wel *value capturing* of verevening genoemd. In hoeverre is verevening mogelijk dan wel gewenst bij integrale gebiedsontwikkeling waarbij cultureel erfgoed een rol speelt?

Stedelijke partijen: Hengelo, Enschede, Zaanstad, Tilburg, Projectbureau Belvedere, NS Poort, Prorail en Ministerie van VROM-GOB

Onderzoekers: Dr. Robin de Graaf en Drs. Marnix Smit (UT)

Looptijd: December 2008 – December 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: Kennisvalorisatie in de regio: de rol van het HBO, relaties met het bedrijfsleven en ondernemerschap

Projectleider: Prof. dr. Piet Pellenbarg (RUG)

Inhoud: Hoe kunnen overheden de overdracht van relevante kennis van kennisinstellingen naar het bedrijfsleven zo goed mogelijk faciliteren? Wat is de rol van HBO-instellingen in kennisvalorisatie? In de eerste plaats staan de contacten en kennisuitwisseling tussen bedrijven en HBO-instellingen centraal. In de tweede plaats wordt de uitstroom vanuit HBO-instellingen naar ondernemersschap geanalyseerd.

Stedelijke partijen: Deventer, Leeuwarden, Dordrecht, Groningen

Onderzoekers: Dr. Sierd Jan Koster en drs. Heike Delffman (RUG)

Looptijd: December 2008 – juli 2010

Voortgang: In uitvoering

Titel: Hoger opgeleiden in grote steden in Nederland: Brain Drain of Brain Gain

Projectleider: Prof. dr. Jouke van Dijk (RUG)

Inhoud: De ene stad of regio is veel beter in staat jonge afgestudeerden vast te houden, of zelfs aan te trekken, dan andere. Dit onderzoek wil met behulp van micro data de patronen van Brain Drain en Gain voor steden in Nederland in kaart brengen. Op grond daarvan worden aanbevelingen gedaan voor een gericht beleid om de stad zo veel mogelijk te laten profiteren van de afgestudeerden aan de instellingen voor HBO en WO onderwijs in de stad.

Stedelijke partijen: Rotterdam, Leeuwarden, Groningen, Tilburg en Maastricht

Onderzoekers: Prof. dr. Leo van Wissen, dr. Laurens Broersma en Drs. Viktor Venhorst (RUG)

Looptijd: December 2008 – december 2010

Voortgang: In uitvoering

Titel: De economie van steden en stedelijke netwerken

Projectleider: Drs. Gerard Marlet (Universiteit Groningen, Atlas Nederlandse Gemeenten)

Inhoud: Dit onderzoek richt zich op de economische effecten van beleidsinterventies op steden en stedelijke netwerken. Wat gebeurt er met de stabiliteit van stedelijke systemen als zich, al dan niet door beleid veroorzaakte, structurele wijzigingen voordoen (denk aan ingrepen in de infrastructuur, globalisering, Europese eenwording, e.d.)? Welke regio's of steden winnen (verliezen) relatief en waarom? Hoe groot moeten dergelijke schokken zijn om het stedensysteem in beweging te krijgen? Is het mogelijk centrum-periferie structuren te beïnvloeden?

Stedelijke partijen: Lelystad, Almere, stedennetwerk Zuid-Limburg, CPB, Atlas Nederlandse Gemeenten

Onderzoekers: Prof. dr. Harry Garretsen (RUG), prof. dr. Erik Verhoef (VU), dr. Henri de Groot (VU), drs. Maarten Bosker (RUG, Atlas van Gemeenten), drs. Clemens van Woerkens (RUG, Atlas van Gemeenten), drs. Maarten van het Riet en drs. Ruud Okker (CPB)

Looptijd: December 2008 – december 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: Bedrijvige wijken in bedrijvige steden: een onderzoek naar een nieuw economisch elan in stedelijke woonwijken

Projectleider: Prof. dr. Robert Kloosterman (AMIDSt, UvA)

Inhoud: Dit onderzoek heeft tot doel inzicht te krijgen in de achtergronden van de dynamiek in de stedelijke wijk economie en de potentie van functiemenging op een laag schaalniveau. Welke economische betekenis heeft kleinschalige bedrijvigheid voor stedelijke wijken en hun bewoners? Welke wijkgebonden kenmerken bevorderen of belemmeren kleinschalige bedrijvigheid? Hoe kunnen concrete beleidsinterventies de potentie en honkvastheid van lokale bedrijvigheid bevorderen? Het onderzoek richt zich op de thema's culturele industrieën, consumptie en directe en indirecte effecten van kleinschalige bedrijfshuisvesting.

Stedelijke partijen: Amsterdam, Leiden, Utrecht, Dordrecht en Zoetermeer

Onderzoekers: Prof. dr. Jan Rath (AMIDSt, UvA) en Dr. Veronique Schutjens (UU)

Looptijd: Maart 2009 – september 2012
 Voortgang: In uitvoering

Titel: Knooppuntontwikkeling in corridorverband: economische betekenis en institutionele prikkels

Projectleider: Prof. dr. Luca Bertolini (AMIDSt, UvA)

Inhoud: Er is onvoldoende bekend over de economische gevolgen van een geïntegreerde ontwikkeling van ruimte en infrastructuur. Dit onderzoek wil deze twee kennisleemtes aanpakken en richt zich specifiek op het identificeren van synergiekansen in de ontwikkeling van stedelijke regionale openbaar vervoer corridors. Wat zijn de effecten van openbaar vervoersontwikkeling op de waarde van onroerend goed? Daarnaast wordt een analyse gemaakt van de institutionele prikkels die nodig zijn om partijen te bewegen tot daadwerkelijke integratie van ruimtelijk beleid en de planning van railinfrastructuur.

Stedelijke partijen: Amsterdam, Stadsregio Amsterdam, Stadsregio Arnhem-Nijmegen, provincie Gelderland, NS Poort, Movares, NIROV/Forum stedelijke regio's, Montefeltro

Onderzoekers: Prof. dr. Piet Rietveld en dr. Frank Bruinsma (VU)

Looptijd: December 2008 – december 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: Ontwerp en beoordeling regionale visies ruimte en infrastructuur

Projectleider: Prof. dr. Luca Bertolini (AMIDSt, UvA)

Inhoud: Het eerste doel van dit project is om de inhoudelijke beoordeling van ruimtelijk- infrastructurele plannen te verbeteren. Het tweede doel is om procesmatige verbeteringen te verkennen voor de rol die de maatschappelijke kosten en baten analyse (MKBA) in de toekomst kan spelen in zowel ontwerp als beoordeling van (ruimtelijk-) infrastructurele plannen. Waar liggen belangrijke procesmatige en inhoudelijke risico's in het toepassen van MKBA voor (ruimtelijk) infrastructurele plannen?

Stedelijke partijen: Amsterdam, Rotterdam, Stadsregio Rotterdam, provincie Gelderland, Kennisinstituut Mobiliteit (KIM) en interdepartementale stuurgroep MIRT

Onderzoekers: Prof. dr. Bert van Wee (TUD) en Dr. Dick Ettema (UU)

Looptijd: December 2008 – december 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: Stedelijk beleid voor de creatieve industrie

Projectleider: Prof. dr. Robert Kloosterman (AMIDSt, UvA)

Inhoud: Cultuur en creativiteit worden wereldwijd gezien als dragers voor stedelijke en economische ontwikkeling. In de afgelopen jaren is door veel steden beleid ontwikkeld voor het stimuleren en aantrekken van de creatieve industrie. In dit onderzoek wordt de creatieve industrie in de Metropool Amsterdam in een Europees perspectief geplaatst. Welke mogelijkheden heeft de stedelijke overheid om de ontwikkeling van de creatieve industrie in de Metropool Amsterdam te stimuleren? Wat is hierbij de invloed van vormen van samenwerking tussen publieke, private en not-for-profit actoren?

Stedelijke partijen: Amsterdam, Amsterdam Innovation Motor, Haarlem, Kamer van Koophandel Amsterdam
 Onderzoekers: Drs. Robert Marijnissen
 Looptijd: Februari 2009 – januari 2012
 Voortgang: In uitvoering

Titel: Stedelijke bereikbaarheid; anders betalen voor mobiliteit

Projectleider: Prof dr. Erik Verhoef (VU)
 Inhoud: Het doel van dit onderzoek is het genereren van kennis voor steden om zich voor te bereiden op een van grootste systeemwijzigingen die in het Nederlandse wegverkeer is geïmplementeerd, namelijk de invoering van betalen-per-kilometer. Wat zijn de werkelijke gedragseffecten van financiële prikkels? Wat zijn de te verwachten effecten voor stedelijke bereikbaarheid en het economisch functioneren van steden? Wat kunnen de gedragseffecten en geuite percepties op de lange termijn betekenen voor de vormgeving van financiële prikkels?

Stedelijke partijen: V&W
 Onderzoekers: Prof. dr. Bert van Wee (TUD), Dr. Dick Ettema (UU) en dr. Linda Steg (RUG)
 Looptijd: 2009 - 2012
 Voortgang: Project in ontwikkeling

Onderwijs & Arbeidsmarkt

Titel: Arbeidsmarktstrategieën van gemeenten

Projectleider: prof. dr. Jouke van Dijk
 Inhoud: Het doel is te onderzoeken welke verschillende beleidsstrategieën er bestaan in het gemeentelijke arbeidsmarktbeleid en hoe deze samenhangen met de situatie op de lokale/regionale arbeidsmarkt en/of de politieke voorkeuren en samenstelling van de gemeenteraad. Wat is de effectiviteit van de verschillende beleidsstrategieën op het functioneren van de regionale arbeidsmarkt en in het bijzonder op het bijstandsvolume en de financiële balans van gemeenten? Is er sprake van convergentie of divergentie in de aanpak van gemeenten?

Stedelijke partijen: Utrecht, Den Haag, Oss, Roermond, Groningen, Almelo e.o., Gouda e.o., Dordrecht, Tytsjerksteradiel, Kollumerland/Achtkarspelen, Spijkenisse, Lelystad en Haarlem
 Onderzoekers: drs. Arjen Edzes en prof. dr. Jouke van Dijk
 Looptijd: mei 2008 – mei 2009
 Voortgang: Afgerond

Titel: Effectiviteit brede scholen en toepasbaarheid op VO, VMBO en MBO

Projectleider: prof. dr. Henriëtte Maassen van den Brink/prof. dr. Wim Groot (UM)
 Inhoud: Om onderwijs- en ontwikkelingskansen te vergroten en leerachterstanden en sociale problemen onder jonge kinderen tegen te gaan zijn in de afgelopen

jaren brede scholen gesticht. Over de effectiviteit van die scholen is nog weinig bekend. Dit onderzoeksproject heeft als doel inzicht te bieden in de effectiviteit van brede scholen en in het voortgezet onderwijs en in de ontwikkeling en mogelijkheden van brede scholen in het PO, VO en MBO. Zijn brede scholen (kosten)effectief? Wat zijn de gevolgen van brede scholen voor de onderwijsarbeidsmarkt en de positie van leraren?

Stedelijke partijen: Leeuwarden, Amsterdam, Maastricht, Zadkine, Ministerie OC&W
Onderzoekers: prof. dr. Henriëtte Maassen van den Brink/prof. dr. Wim Groot (UM)
Looptijd: Juli 2009 – december 2012
Voortgang: In uitvoering

Titel: De aanpak van voortijdig schoolverlaten

Projectleider: prof. dr. Henriëtte Maassen van den Brink/prof. dr. Wim Groot (UM)
Inhoud: Veel jongeren verlaten voortijdig het onderwijs. Dit brengt grote maatschappelijke kosten met zich mee. Inzicht in de ontwikkeling van bepalende factoren voor voortijdig schoolverlaten kan inzicht bieden in beleid ter voorkoming ervan. Welke factoren bepalen voortijdig schoolverlaten en hoe ontwikkelen deze zich gedurende de schoolloopbaan? Hoe krijgen de convenants-interventies die op papier staan, concreet vorm in de praktijk? Wat kan beter?

Stedelijke partijen: Rotterdam, Amsterdam, Heerlen, Breda, Maastricht, Den Haag, Leiden, Amersfoort, Eindhoven, Lelystad, Groningen, Ministerie OC&W
Onderzoekers: prof. dr. Henriëtte Maassen van den Brink/prof. dr. Wim Groot (UM)
Looptijd: Juni 2009-december 2012
Voortgang: In uitvoering

Titel: Economische stijging van laag opgeleiden

Projectleider: prof. dr. Jouke van Dijk (RUG)
Inhoud: Hoe kan de economische stijging van laagopgeleiden worden vergroot? Het onderzoek richt zich op de effecten van scholingsinvesteringen in laagopgeleiden. Daarnaast richt het onderzoek zich op de effecten van de aanwezigheid van hoger opgeleiden op de economische positie van laagopgeleiden. In hoeverre profiteren lager opgeleiden van een groter aantal hoger opgeleiden in een stad? In hoeverre worden laag geschoolden geholpen door het aantrekken van hoog geschoolde werkgelegenheid in een stad?

Stedelijke partijen: Rotterdam, Emmen, Heerlen, Eindhoven en Helmond
Onderzoekers: prof. dr. Jouke van Dijk (RUG)
Looptijd: Juli 2009 – december 2012
Voortgang: In uitvoering

Veiligheid

Titel: Effecten van prostitutiebeleid

Projectleider: Dr. Henk Wagenaar (UL, Campus Den Haag)

Inhoud: Het leveren van aanknopingspunten voor een herijking van het prostitutiebeleid in Nederland door het effect van bestaande beleidspraktijken in binnen en buitenland te evalueren.

Stedelijke partijen: Rotterdam, Den Haag, Utrecht

Onderzoekers: Dr. Henk Wagenaar e.a. (UL, Campus Den Haag)

Looptijd: December 2009 - september 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: Actieonderzoek Veelplegers

Projectleider: Dr. Henk Wagenaar (UL, Campus Den Haag)

Inhoud: Er zijn in veel steden vormen van een aanpak veelplegers in praktijk gebracht. Inventarisatie van de maatregelen om recidive terug te brengen.

Stedelijke partijen: Leiden, Rotterdam, TNO, Hogeschool Leiden, LUMC, Parnassia Bavo Groep

Onderzoekers: Dr. Henk Wagenaar e.a. (UL, Campus Den Haag)

Looptijd: Oktober 2009 - oktober 2012

Voortgang: In uitvoering

Welzijn & Integratie

Titel: Sociale mobiliteit: individuen, groepen en buurten

Projectleider: Prof. dr. Jan Rath (IMES, UvA)

Inhoud: Analyse van de manier waarop processen van sociale stijging van individuen, groepen (tweede generatie Turken en Marokkanen) en buurten plaatsvinden, hoe deze processen zich tot elkaar verhouden, en hoe ze verklaard kunnen worden.

Stedelijke partijen: Almere, Amsterdam, Delft, Den Haag, Nijmegen, Utrecht, en Mitros Woningcorporatie

Onderzoekers: Prof. dr. Jan Rath, Dr. Maurice Crul, drs. Lex Veldboer, drs. ing. Marieke Slootman (IMES, UvA), prof. dr. Jan Willem Duyvendak en drs. Juno Blaauw (UvA), en prof. dr. Wim Willems en dr. Miriam van de Kamp (UL Campus Den Haag)

Looptijd: Oktober 2008 – oktober 2012

Voortgang: In uitvoering. Zie: <http://www.imes.uva.nl/sociale mobiliteit/>

Titel: Tweede-generatie jongeren in Amsterdam en Rotterdam. Last of kapitaal voor de toekomst

Projectleider: Dr. Maurice Crul (IMES, UvA)

Inhoud: Analyse van individuele en contextuele factoren die de levensloop van 'risicjongeren' en 'high potential' jongeren verklaren in Amsterdam en Rotterdam, en in vergelijking met andere Europese steden.

Stedelijke partijen: Amsterdam en Rotterdam

Onderzoekers: Dr. Maurice Crul en Adel Pasztor (IMES, UvA)

Looptijd: Januari 2008 – juni 2009

Voortgang: Afgesloten

Titel: Verval van buurten en de betekenis van sociale cohesie. Op zoek naar omslagpunten, vervalmechanismen en aangrijpingspunten voor beleid

Projectleider: Dr. Marco van der Land (OTB, TUD)

Inhoud: Het doel van dit onderzoek is het verval van buurten te verklaren. Wat is de betekenis van sociale cohesie daarbij? Wanneer is er een drempelwaarde aan te wijzen waarboven verval toeneemt? Welke aanknopingspunten voor beleid zijn er om verval te voorkomen?

Stedelijke partijen: Amsterdam, Dordrecht en Rotterdam

Onderzoekers: Dr. Marco van der Land (TUD), dr. Gideon Bolt, prof. dr. Ronald van Kempen (UU), Dr. Reinout Kleinhans.

Looptijd: februari 2008 – februari 2010

Voortgang: In uitvoering

Titel: De kracht van prachtige openbare ruimten: gebruik en beleving van pleinen en winkelstraten in voor- en achterstandswijken

Projectleider: Prof. dr. Jack Burgers (EUR)

Inhoud: Vertaling van wetenschappelijke onderzoeksliteratuur naar de Nederlandse beleidspraktijk. Welke beleidsinterventies zijn mogelijk, noodzakelijk of gewenst om voorwaarden te creëren voor gebruiksvormen die bijdragen aan een 'thuis op straat' van zoveel mogelijk mensen – bewoners, maar ook potentiële bewoners of bezoekers.

Stedelijke partijen: Amsterdam, Rotterdam en Utrecht

Onderzoekers: Prof. dr. Jack Burgers en drs. Linda Zuiderwijk (EUR), prof. dr. Talja Blokland, dr. Reinout Kleinhans en Saskia Binken (OTB, TUD), prof. dr. Jan Rath en drs. Rosa Gärtner (IMES, UvA).

Looptijd: Oktober 2008 – oktober 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: De bindende invloed van middengroepen in gemengde buurten: hoe kan gentrification bijdragen aan vertrouwen?

Projectleider: Dr. Marco van der Land (OTB, TUD)

Inhoud: Inzicht bieden in de manier waarop en de mate waarin middengroepen een bindende factor vormen in gemengde buurten, en in de betekenis van de aanwezigheid van middengroepen voor het vertrouwen van bewoners in de buurt en in elkaar.

Stedelijke partijen: Amsterdam en Enschede

Onderzoekers: Dr. Marco van der Land (TUD), dr. Lex Veldboer (IMES, UvA), prof. dr. Jan Willem Duyvendak (UvA) en prof. dr. Talja Blokland (OTB, TUD).

Looptijd: Oktober 2008 – oktober 2010
Voortgang: In uitvoering

Titel: Buurten, spanningen en conflicten

Inhoud: Onderzoek naar de achtergronden van alledaagse conflicten in stadsbuurten en de manier waarop deze conflicten hanteerbaar gemaakt kunnen worden.

Deelproject 1: Negotiating conflicts in urban neighborhoods

Projectleider: Dr. David Laws (UvA)

Stedelijke partijen: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht

Onderzoekers: Dr. David Laws (UvA), prof. dr. John Forester (Cornell University/ UvA/ Nicis), prof. dr. Maarten Hajer, prof. Arnold Reijndorp, prof. dr. Gerd Junne, drs. Mara Schoots, drs. Maarten Poorter, Nanke Verloo, Freek Janssens (UvA).

Looptijd: December 2008 – december 2012

Voortgang: In uitvoering

Deelproject 2: Neighborhoods as sites for conflict: the residents' perspective

Projectleider: Drs. Leeke Reinders (OTB, TUD)

Stedelijke partijen: Zaanstad, Utrecht

Onderzoekers: Drs. Leeke Reinders en drs. Eva Bosch (OTB, TUD),

Looptijd: Oktober 2008 – oktober 2011

Voortgang: In uitvoering

Titel: Leren Participeren. Een onderzoeksprogramma over de Wmo

Projectleider: Prof. dr. Jan Willem Duyvendak (UvA)

Inhoud: Op welke wijze bevordert de Wmo participatie van verschillende groepen burgers? En welke (nieuwe) vormen van aansturing, ketenvorming, regievoering en coördinatie zijn daarvoor geschikt?

Onderzoekers: Prof. dr. Jan Willem Duyvendak, prof. dr. Evelien Tonkens, dr. Loes Verplanke, dr. Imrat Verhoeven, drs. Ellen Grootegoed, drs. Thomas Kampen (UvA)

Stedelijke partijen: Utrecht, Zaanstad, Rotterdam, Dordrecht, Leeuwarden, Amersfoort, Amsterdam, Haarlem, Eindhoven, Ministerie van VWS.

Looptijd: April 2009 – december 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: Zorg dragen, zorg vragen: intergenerationele mantelzorg en solidariteit onder allochtonen in stedelijk Twente

Projectleider: Prof. dr. Sawitri Saharso (UT) i.s.m. prof. dr. Jan Willem Duyvendak (UvA)

Inhoud: Dit project maakt onderdeel uit van *Leren Participeren* en richt zich in het bijzonder op allochtonen. Wat is de achtergrond van het huidige beperkte zorggebruik van allochtone ouderen? Hoe gaan de mantelzorgers om met de belasting of overbelasting die dit met zich meebrengt?

Onderzoekers: Prof. dr. Sawitri Saharso en drs. Mariecke van den Berg (UT)

Stedelijke partijen: Enschede, Almelo, Hengelo
 Looptijd: maart 2009 – maart 2011
 Voortgang: In uitvoering

Titel: Gezinsinterventies bij Curaçaose en Nederlandse gezinnen
 Projectleider: Prof. dr. Marion van San (UU en Universiteit Nederlandse Antillen)
 Inhoud: Opvoeding en gezinsinterventies bij Curaçaose en Nederlandse multiprobleemgezinnen gezinnen, zowel in Nederland als op Curaçao
 Onderzoekers: Prof. dr. Marion van San en drs. Tessa Verhallen (UU).
 Stedelijke partijen: Amsterdam, Rotterdam, Dordrecht.
 Looptijd: 1 mei 2009 – 31 december 2011
 Voortgang: In uitvoering

Titel: Arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa: sociale leefsituatie en arbeidspositie
 Projectleider: Prof. dr. Godfried Engbersen (EUR)
 Inhoud: Het onderzoek beoogt nader zicht te krijgen op zowel de sociale leefsituatie als het verblijfsperspectief en arbeidspositie van Poolse en andere Oost-Europese arbeidsmigranten
 Onderzoekers: Prof. dr. Godfried Engbersen, Prof. dr. Jack Burgers, dr. Erik Snel en dr. Katja Rusinovic (EUR)
 Stedelijke partijen: Rotterdam, Den Haag, Westland, Breda en regio (Moerdijk en Zundert) Katwijk en Hillegom (Bollenstreek), Dordrecht.
 Looptijd: 1 sep. 2009 – 1 sep. 2011
 Voortgang: In uitvoering

Titel: Steigers voor stijging: Effecten van herstructurering op de sociale stijging van jongeren
 Projectleider: Prof. dr. Ronald van Kempen (UU)
 Inhoud: Doel van dit onderzoek is het achterhalen van de effecten van herstructureringsmaatregelen in probleemwijken op verschillende routes voor sociale stijging door jongeren. Wat zijn effecten van herstructurering voor jongeren, en wat is de rol van rol van scholen, gemeenten en corporaties bij de sociale stijging. In hoeverre kan herstructurering jongeren helpen, en wat vinden zij daar zelf van?
 Stedelijke partijen: Utrecht, Vader Rijn College, woningcorporatie Mitros, Krajicek Foundation en Hogeschool Utrecht
 Onderzoekers: Prof. dr. Ronald van Kempen, prof. dr. Paul Verweel, dr. Gideon Bolt, prof. dr. Pieter Hooimeijer, dr. Jeroen Vermeulen, dr. Martijn Koster (UU), dr. Karel Mulderij (HU)
 Looptijd: December 2008 – april 2010
 Voortgang: In uitvoering

Titel: **Veranderende huishoudens en ‘functies’ van woonmilieus**

Projectleider: Prof. dr. Sako Musterd (UvA)

Inhoud: Zijn huishoudens in verschillende levensfasen geneigd daarbij passende woonmilieus te zoeken? De hypothese is dat er een flinke variatie aan woon- en leefmilieus dient te bestaan, die overeenkomt met de behoeften van de bevolking, passend bij hun levensfase. Veranderen wijken en woonmilieus als huishoudens veranderen? Spelen er in bepaalde buurten negatieve buurteffecten, die individuele ontplooiing belemmeren? Een laatste vraag is naar de visies van het beleid bij herstructurering: sluiten beleidsvisies aan bij de werkelijkheid van de veranderende huishoudens?

Stedelijke partijen: Amsterdam, Tilburg, Platform Corpovenista (13 woningcorporaties + Aedes)

Onderzoekers: Prof. dr. Sako Musterd (UvA) e.a.

Looptijd: mei 2009 – eind 2012

Voortgang: In uitvoering

Titel: **Kwaliteit particuliere woningvoorraad**

Projectleider: dr. Frits Meijer (OTB, TU Delft)

Inhoud: De kwaliteit van het particulier bezit vormt in toenemende mate een probleem in delen van de stad. Wat zijn huidige en toekomstige problemen? Wat kan de rol van gemeenten en andere partijen zijn bij de verbetering van de particuliere voorraad (huur en koop)? Hoe kunnen VVE's worden aangestuurd? Hoe kan energieverbruik worden verbeterd? Hoe hangt dit samen met gebieds- of wijkontwikkeling? Wat zijn financiële en fiscale mogelijkheden, welke good practices zijn er?

Stedelijke partijen: (O.v.b) Arnhem, Den Haag, Dordrecht, Enschede, Leeuwarden, Lelystad, Schiedam, Utrecht, Zaanstad

Onderzoekers: Dr. Frits Meijer e.a.

Looptijd: najaar 2009 – eind 2011

Voortgang: Contracten in ondertekeningsfase

Titel: **Waterbedeefecten van herstructurering: over verhuizers, ontvangstwijken en het aanbod sociale huurwoningen**

Projectleider: Prof. dr. Ronald van Kempen (UU)

Inhoud: Herstructurering heeft neveneffecten: (sommige) bewoners verhuizen, en (sommige) problemen verplaatsen zich. Welke afwegingen maken mensen bij verhuizing vanwege herstructurering? Waarom keren weinig mensen uiteindelijk terug? Waar komen verhuizers terecht en waarom daar? Hoe waarderen bewoners van ‘ontvangstwijken’ de nieuwe bewoners, en om hoeveel en wat voor mensen gaat het eigenlijk? Hoe kan probleemverplaatsing worden voorkomen en worden omgezet in breder perspectief? Een tweede onderzoeksdeel gaat over de kernvoorraad. Wat resteert er na herstructurering? Lukt spreiding van goedkope woningen, ook regionaal? En beïnvloedt herstructurering slaagkansen van andere woningzoekenden?

Stedelijke partijen: Platform Corpovenista, Breda, Den Haag, Ede, Groningen, Rotterdam

Onderzoekers: Prof. dr. Ronald van Kempen (UU), dr. Gideon Bolt (UU) en dr. Reinout Kleinhans (OTB, TU Delft)

Looptijd: najaar 2009 –najaar 2011

Voortgang: In uitvoering

Titel: 'Branding' en leefstijlen in de wijk

Projectleider: ir. André Ouwehand (OTB, TU Delft)

Inhoud: Wat is de betekenis van het concept 'leefstijl' in de stedelijke praktijk? Welke methoden worden toegepast, welke effecten zijn behaald met experimenten op dit gebied, zowel ten aanzien van woonruimteverdeling, beheer als gebiedsontwikkeling? Helpt branding? En leidt dit tot tevredener bewoners?

Stedelijke partijen: Den Haag, Leeuwarden, Rotterdam, Maastricht, Platform Corpovenista (13 woningcorporaties + Aedes), Vestia, Era Contour

Onderzoekers: O.a. ir. André Ouwehand, drs. Wenda van der Laan Bouma-Doff, dr. Sylvia Jansen (OTB, TU Delft)

Looptijd: September 2009 – juni 2011

Voortgang: In uitvoering